

Field : Education

Type : Research Article

Received: 04.11.2019 - *Corrected*:----- - *Accepted*: 30.12.2019

Spor Lisesi Öğrencilerinin Öğrenim Süreci ve Akademik Başarı İlişkilerinin İncelenmesi*

Ferhat ÇAKIR¹, Oğuzhan DALKIRAN², Cem Sinan ASLAN²

¹ Milli Eğitim Bakanlığı, Isparta/Türkiye

²Spor Bilimleri Fakültesi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur/Türkiye

E-Posta: odalkiran@mehmetakif.edu.tr

Öz

Araştırmanın amacı, spor lisesi öğrencilerinin öğrenim süreci ve akademik başarı ilişkilerinin ve başarı düzeyine göre farklılıkların tespit edilerek öneriler getirilmesidir.

Araştırmaya toplam 184 spor lisesi öğrencisinin yetenek sınavı giriş puanı, TEOG puanı, alan ders ortalamaları, alan dışı ders ortalamaları, YGS puanları ve diploma puanları dâhil edilmiştir. Araştırmaya sadece 2015-2016 eğitim ve öğretim yılında mezun olan Antalya, Aydın, Burdur, Denizli ve Isparta spor lisesi öğrencilerinin verileri dâhil edilmiştir. Araştırma verileri olan; yetenek sınavı giriş puanı, TEOG puanı, alan ders ortalamaları, alan dışı ders ortalamaları, YGS puanları ve diploma puanları, Milli Eğitim Bakanlığı'nın e-okul sistemi ve ÖSYM kamu kurum işlemleri üzerinden toplanmıştır. Araştırmada, belgesel tarama tekniklerinden “Genel Tarama” ile “İçerik Analizi” yöntemleri kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde, tanımlayıcı istatistiksel analizler, grupların ortalamalarının arasındaki farkın anlamlılığı için “independent sample t testi”, puan ortalama ilişkilerinin anlamlılığı için ise “korelasyon analizi” kullanılmıştır. Araştırma grubunun puan ortalamaları ve medyan değerleri hesaplanarak yüksek ve düşük olmak üzere iki grup oluşturulmuş, karşılaştırmalar belirlenen bu gruplara göre yapılmış ve yorumlanmıştır. Verilerin normal dağılıma sahip olmasından dolayı parametrik testler uygulanmıştır. Yapılan analizler de SPSS (22.00) paket programı kullanılmış, anlamlılık düzeyi olarak 0.05 olarak kabul edilmiştir.

Verilerden elde edilen sonuçlara göre; spor lisesi öğrencilerinin öğrenim sürecini ve sonrasında akademik başarı anlamında TEOG sınavı etkilerken, yetenek sınavı etkilememektedir. Buradan hareketle; sportif yeteneğin gerekliliğinin yanında gerek okuldaki başarının gerekse de okul sonrası bir üst öğrenime devam etmedeki başarının sağlanabilmesi için spor liselerine giriş sınavlarında akademik başarı kriter etkisinin artırılma gerçeğinin büyük önem taşıdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğrenim süreci; Akademik başarı; Spor lisesi; Sınav başarı ilişkisi.

*Bu çalışma Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi Anabilim Dalında Ferhat Çakır tarafından yapılan Yüksek Lisans tezinden üretilmiştir.

Investigation of the Relationship between Learning Process and Academic Success of Sports High School Students

Abstract

The aim of the study is to determine the relationship between the educational process and academic achievement of sports high school students and to determine the differences according to their achievement level and to make suggestions.

A total of 184 sports high school students' talent exam entrance score, TEOG score, field average, non-field average, YGS scores and diploma scores were included in the study. Only the data of students from Antalya, Aydın, Burdur, Denizli and Isparta sports high schools graduated in 2015-2016 education year were included in the research. Research data; talent exam entrance score, TEOG score, field average, out-of-field average, YGS scores and diploma scores, e-school system of the Ministry of National Education and OSYM Public Institution Transactions were collected. In the gathering of the data, "General Screening" and "Content Analysis" were used in documentary screening techniques. Descriptive statistics were used in the analysis of the data, "Independent sample t test" was used for the significance of the difference between the groups' averages, and correlation analysis was used for the meaning of the point mean relations. The average score and median values of the study group were calculated and evaluated according to these groups, which were compared by creating two groups to be successful and unsuccessful.

Since the data have normal distribution, parametric tests have been applied. Analyzes were taken using SPSS (22.00) package program and the significance level was accepted as 0.05. In conclusion, it has been concluded that academic success criteria effect should be raised in order to ensure success both in school and in going to school of higher level.

Keywords: Learning processes; Academic achievement; Sports high schools; Test success relation.

Giriş

Kavramsal açıdan eğitim “İnsanları ve toplumları amaçlı ve düzgün bir yaşam tarzına ulaştırmada sahip olunan beceri, bilgi ve değerleri planlı bir biçimde diğer kuşaklara aktarmada, bu arada bireyin davranışlarını yaşantılar yoluyla değiştirme süreci” olarak tanımlanmaktadır (Harmandar, 2004). Dünyada bilimsel ve teknolojik gelişmelere paralel olarak eğitim sistemlerinde de ciddi gelişmeler meydana gelmektedir (Aykaç, Kabaran, Atar ve Bilgin, 2014). Türkiye’de de dünyadaki gelişmelere paralel olarak eğitim sisteminde yeni düzenlemelere gidilmektedir. Tarihsel süreç içerisinde Türkiye’de eğitim alanında birçok değişiklik meydana gelmiştir. Son olarak 30 Mart 2012 tarihinde kabul edilen “6287 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Yasası” ile birlikte zorunlu eğitim 12 yıla çıkartılmıştır. Eğitim sistemimiz içerisinde 4+4+4 eğitim modeli olarak değerlendirilen bu sistem ile öğrenciler ilköğretimi tek okulda değil, ilk 4 sınıf ile ikinci 4 sınıfı farklı okullarda tamamlamaktadır (Karadeniz, 2013).

Eğitim bir süreçtir: Eğitim bir amaca yönelik olup, amaca ulaşım sürecinde sürekli değişimler söz konusudur. Bireyin eğitimi doğumdan itibaren başlamakta ve ömür boyu devam etmektedir. Bireyin aldığı eğitimin sürekli olarak değişmesi, bireyin yetersiz kaldığı konularda kendini geliştirmesine katkı sağlamaktadır. (Harmandar, 2004).

Eğitimin temel amaçlarının başında bireyin davranışlarında değişim meydana getirme gelmektedir. Bu nedenle davranışlarda değişim meydana gelmedikçe eğitimin gerçekleşmesi mümkün değildir. (Harmandar, 2004).

01.02.2005 tarih ve 25714 sayılı Resmi Gazete’ de Türkiye’de spor liselerinin öncelikli olarak spor eğitimi veren yükseköğretim kurumlarının buldukları illerde açılmaları öngörülmüştür (MEB,2009). Öncelikle alt yapısının ve mevcut durumunun yeterli olduğu düşünülen pilot iller seçilerek bu kurumlar açılmış ve zaman içerisinde Türkiye geneline yaygınlaştırma yoluna gidilmiştir. Ortaöğretim Genel Müdürlüğü; Spor Liselerinin beklentileri karşılama ve istenilen hedeflerin gerçekleştirilebilmesi için bu sayının 10 olarak sabit kalacağı fikrini belirtmiş ancak ilerleyen dönemde bu sayının üzerinde spor lisesi açılmıştır (Karapınar, 2007). 2009-2010 eğitim ve öğretim yılında 9. sınıftan itibaren spor liseleri güzel sanatlar alanında eğitim veren liseler ile birleştirilmiş ve “Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi” adını almıştır. Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Anadolu Lisesi statüsünde eğitim faaliyetlerine devam etmekte olup, yatılı, geceli, gündüzlü ve karma eğitim vermektedir (Ayaydın, 2011).

Spor liselerine başvuracak adaylar için spor liseleri internet sitesi yoluyla sınav başvuru ve uygulama esasları ile ilgili ilan vermektedirler. Spor liselerine öğrenci başvuruları eğitim döneminin tamamlanması ile başlamakta ve temmuz ayının üçüncü haftasının son iş gününe kadar devam etmektedir. Öğrencilere yönelik hazırlanan yetenek sınavlarında genel olarak adayların çeviklik, çabukluk, kuvvet ve diğer kondisyonel özelliklerini belirlemeyi amaçlayan testler uygulanmaktadır. Spor liselerine başvurular tüm ülke geneline açık olup herhangi bir spor lisesini tercih etmede il sınırlandırması bulunmamaktadır (Çakıcı, 2010).

Eğitim alanında öğrencilerin akademik başarı düzeyleri eğitim ve öğretim yılı boyunca sınavlardan aldıkları notlar ile belirlenmektedir. Bu nedenle öğrencilerin akademik açıdan başarılı olup olmama durumlarının somut bir biçimde değerlendirilmesi mümkündür. Eğitim sisteminde ilkokuldan başlayarak üniversite mezuniyetine kadar geçen süre içerisinde öğrencilerin akademik başarı düzeyleri hem kendileri hem de aileleri açısından önemli bir konudur (Nartgün ve Çakır, 2014). Özel yetenek sınavı uygulanan programlarda öğrencilerin başarı düzeylerini, yeteneklerini, niteliklerini ölçme, ayrıca öğrencileri sıralama ve seçmede

kullanılan puanların, öğrencilerde ölçülen ve değerlendirilen yeterliliklerin büyük çeşitlilik gösterdiği görülmektedir. Bu programlara başvuran öğrenciler hem YGS’de hem ortaöğretimde almış olduğu derslerde hem de özel yetenek sınavında başarı göstermek zorundadır (Kömürçü, 2018).

Bu çalışmanın amacı; spor liselerinde öğrenim gören öğrencilerin öğrenim öncesi akademik başarıları, öğrenim sürecindeki akademik başarıları ile öğrenim sonrası akademik başarıları arasındaki ilişkiyi ve düzey değişkenine göre farklılıkları tespit etmektir.

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu çalışmada literatürde sıklıkla kullanılan “İlişkisel Tarama” ve “Nedensel-Karşılaştırma” modelleri kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli, iki veya daha fazla değişken arasındaki birlikte değişimin ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modeli olarak tanımlanmaktadır (Karasar, 2009). Nedensel karşılaştırma araştırmaları var olan doğal olarak ortaya çıkmış bir durum ya da olayın nedenlerini ve bu nedenlere etki eden değişkenleri ya da bir etkinin sonuçlarını belirlemeye yönelik araştırmalardır (Büyüköztür ve diğerleri, 2008).

Çalışma Grubu

Araştırma grubu 2015-2016 eğitim ve öğretim yılında Burdur, Isparta, Aydın, Denizli ve Antalya illerinde bulunan spor liselerinden mezun olan toplam 184 öğrenciden oluşmuştur.

Veri Toplama Tekniği

Bu çalışmada spor lisesi öğrencilerinin öğrenim süreci ve akademik başarı ilişkilerinin incelenmesi amacıyla belgesel tarama yöntemi tekniklerinden “Genel Tarama” ile “İçerik Çözümlemesi” kullanılmıştır. Mevcut kayıtlı ve belgeleri inceleyerek veri toplamaya belgesel tarama denir. İki ayrı amaç ile belgesel tarama tekniği kullanılabilir. Bunlar; Genel tarama ve içerik çözümlemesidir. Genel tarama, araştırmacının araştırdığı konuda incelediği, okuduğu, çalışmasına aktardığı, literatür taramasını içermektedir. İçerik çözümlemesi ise, belirli bir metnin, kitabın, belgenin belli özelliklerini sayısallaştırarak belirleme amacıyla yapılan bir taramadır (Tanrıoğen, 2011).

Verilerin Analizi

Verilerin çözümlenmesinde tanımlayıcı istatistiksel analizler, grupların ortalamalarının arasındaki farkın anlamlılığı için “independent sample t test”, puan ortalamaları ve medyan değerleri hesaplanarak yüksek ve düşük olmak üzere iki grup oluşturulmuş, karşılaştırmalar belirlenen bu gruplara göre yapılmış ve yorumlanmıştır. Verilerin normal dağılıma sahip olmasından dolayı parametrik testler uygulanmıştır. Yapılan analizler de SPSS (22.00) paket programı kullanılmış, anlamlılık düzeyi olarak 0.05 olarak kabul edilmiştir.

Bulgular

Tablo 1. Spor Lisesi Öğrencilerinin TEOG Puanı ile Diploma Not Ortalamaları Arasındaki İlişki Durumu

	TEOG Puanı	Diploma Puanı	
TEOG Puanı	Pearson Correlation	1	,337**
	Sig. (2-tailed)		,001
	N	184	184
Diploma Puanı	Pearson Correlation	,337**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	184	184

Araştırma grubunu oluşturan spor lisesi öğrencilerinin TEOG puanları ile diploma puanları arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki vardır. ($r=0,337$; $p<0,05$). Bu bulguya göre, TEOG sınavı yüksek öğrencilerin diploma ortalamalarının da yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 2. Spor Lisesi Öğrencilerinin TEOG Puanı ile YGS Puanı Ortalamaları Arasındaki İlişki Durumu

	TEOG Puanı	YGS Puanı	
TEOG Puanı	Pearson Correlation	1	,526**
	Sig. (2-tailed)		,001
	N	184	184
YGS Puanı	Pearson Correlation	,526**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	184	184

Araştırma grubunu oluşturan spor lisesi öğrencilerinin TEOG puanları ile YGS puanları arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki vardır ($r=0,526$; $p<0,05$). Bu bulguya göre, TEOG sınavı yüksek öğrencilerin YGS puan ortalamalarının da yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 3. Spor Lisesi Öğrencilerinin TEOG Düzey Değişkenine Göre Alan Ders Not Ortalamalarına İlişkin t-Testi Sonucu

TEOG Düzeyi	N	Ort	Ss	Sd	t	p
Yüksek	92	83,33	8,59	182	0,75	0,454
Düşük	92	82,49	6,41			

$p > 0,05$

Araştırma grubunu oluşturan spor lisesi öğrencilerinin TEOG Düzey değişkenine göre alan dersleri not ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. ($t_{182}=0,75$; $p > 0,05$). Verilere göre TEOG sınavı yüksek olanların alan ders not ortalamaları ($\bar{X}=83,33$) ile düşük olanların ($\bar{X}=82,49$) ortalamaları benzerdir.

Tablo 4. Spor Lisesi Öğrencilerinin TEOG Düzey Değişkenine Göre Alan Dışı Ders Not Ortalamalarına İlişkin t-Testi Sonucu

TEOG Düzeyi	N	Ort	Ss	Sd	t	p
Yüksek	92	68,09	9,43	182	4,99	0,001*
Düşük	92	61,26	9,13			

$p < 0,05$

Araştırma grubunu oluşturan spor lisesi öğrencilerinin TEOG sınav düzey değişkenine göre alan dışı ders not ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır ($t_{182}=4,99$; $p < 0,05$). Verilere göre TEOG sınav düzeyi yüksek olanların ($\bar{X}=68,09$), düşük olanlara göre ($\bar{X}=61,26$) alan dışı ders not ortalamalarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu bulguya göre, TEOG sınav düzeyi yüksek öğrencilerin alan dışı ders ortalamalarının da yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 5. Spor Lisesi Öğrencilerinin Yetenek Sınav Düzey Değişkenine Göre Diploma Puan Ortalamalarına İlişkin t-Testi Sonucu

Yetenek Düzeyi	Sınav	N	Ort	Ss	Sd	t	p
Yüksek		92	73,08	8,46	182	-2,59	0,011*
Düşük		92	75,83	5,65			

$p < 0,05$

Araştırma grubunu oluşturan spor lisesi öğrencilerinin yetenek sınav düzey değişkenine göre diploma not ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır. ($t_{182}=-2,59$; $p<0,05$). Verilere göre yetenek sınav düzeyi yüksek olanların diploma ortalamalarının ($\bar{X}=73,08$), daha düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Bu bulguya göre, yetenek sınav düzeyi yüksek öğrencilerin diploma puan ortalamalarının daha düşük olduğu söylenebilir.

Tablo 6. Spor Lisesi Öğrencilerinin Yetenek Sınav Düzey Değişkenine Göre YGS Puan Ortalamalarına İlişkin t-Testi Sonucu

Yetenek Düzeyi	Sınav	N	Ort	Ss	Sd	t	p
Yüksek		92	194,27	41,04			
Düşük		92	189,87	38,69	182	0,75	0,455

$p>0,05$

Araştırma grubunu oluşturan spor lisesi öğrencilerinin yetenek sınav düzey değişkenine göre YGS puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır ($t_{182}=0,75$; $p>0,05$). Verilere göre yetenek sınav düzeyi ile YGS puan ortalamaları benzerdir.

Tablo 7: Spor Lisesi Öğrencilerinin Yetenek Sınav Düzey Değişkenine Göre Alan Ders Ortalamalarına İlişkin t-Testi Sonucu

Yetenek Düzeyi	Sınav	N	Ort	Ss	Sd	t	p
Yüksek		92	81,35	9,16			
Düşük		92	84,46	5,14	182	-2,84	0,005*

$p<0,05$

Araştırma grubunu oluşturan spor lisesi öğrencilerinin yetenek sınav düzey değişkenine göre alan ders ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır. ($t_{182}=-2,84$; $p<0,05$). Verilere göre yetenek sınav düzeyi yüksek olanların ($\bar{X}=81,35$), alan ders ortalamalarının daha düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Bu bulguya göre, yetenek sınav düzeyleri yüksek olan öğrencilerin alan derslerinde daha başarılı olduğu söylenebilir.

Tablo 8. Spor Lisesi Öğrencilerinin Yetenek Sınav Düzey Değişkenine Göre Alan Dışı Ders Ortalamalarına İlişkin t-Testi Sonucu

Yetenek Düzeyi	Sınav	N	Ort	Ss	Sd	t	p
Yüksek		92	63,21	10,77	182	-2,03	0,044*
Düşük		92	66,14	8,68			

$p < 0,05$

Araştırma grubunu oluşturan spor lisesi öğrencilerinin yetenek sınav düzey değişkenine göre alan dışı ders ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır. ($t_{182} = -2,03$; $p < 0,05$). Verilere göre yetenek sınav düzeyi yüksek olanların ($\bar{X} = 63,21$), alan dışı ders ortalamalarının daha düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Bu bulguya göre, yetenek sınavı yüksek öğrencilerin alan dışı derslerde daha az başarılı olduğu söylenebilir.

Tablo 9. Spor Lisesi Öğrencilerinin TEOG Puanı ile Yetenek Sınav Puanı Ortalamaları Arasındaki İlişki Durumu

		TEOG Puanı	Yetenek Puanı	Sınav
TEOG Puanı	Pearson Correlation	1	,038	
	Sig. (2-tailed)		,609	
	N	184	184	
Yetenek Sınav Puanı	Pearson Correlation	,038	1	
	Sig. (2-tailed)	,609		
	N	184	184	

Araştırma grubunu oluşturan spor lisesi öğrencilerinin yetenek sınav puanları ile TEOG puanları arasında anlamlı bir ilişki yoktur ($r = 0,609$; $p > 0,05$).

Tartışma

Araştırmaya katılan spor lisesi öğrencilerin TEOG sınav puanları ile diploma notları arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki bulunduğu, elde edilen bulgulara göre diploma notlarının TEOG sınavında düzeyi yüksek olan öğrenciler lehine yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bilindiği gibi öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen bireysel unsurların başında düzenli ve planlı bir çalışma alışkanlığına sahip olma gelmektedir (Nartgün ve Çakır, 2014). McGinnis

(1984), yapmış olduğu benzer bir çalışma sonucunda; geçmiş öğrenme davranışları ile gelecek öğrenme davranışlarının birbiri ile ilişkili olduğu durumlarda öğrencilerin ders başarısının gelecekteki akademik başarıyı yordama gücüne sahip olduğunu öne sürmüştür. Shen ve Comrey (1997) üniversite öğrencilerinin akademik performansı ile üniversite öncesi akademik puan ortalaması ve lisans programına giriş sınavı arasında anlamlı bir ilişkinin olduğunu, diğer taraftan giriş sınav puanının daha güçlü bir yordayıcı olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu kapsamda araştırmada TEOG sınavında başarılı olan öğrencilerin diploma notlarının yüksek olmasının temelinde lise öğrenimi öncesinde sahip oldukları düzenli ve planlı çalışma alışkanlıklarını lise hayatları boyunca da devam ettirmelerinden kaynaklandığı düşünülebilir.

Araştırmaya katılan Spor Lisesi öğrencilerin TEOG sınav puanı ile YGS puan ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki bulunduğu, elde edilen bulgulara göre YGS puanlarının TEOG sınav düzeyi yüksek olan öğrenciler lehine yüksek olduğu, ayrıca TEOG puanları ile YGS puanları arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kömürcü (2018) tarafından yapılan araştırma kapsamında ele alınan değişkenlerden YGSP (Yükseköğretime Geçiş Sınavı Puanı), konservatuvar öğrencilerinin akademik başarısının %9.5'ini açıklarken, ÖYSP (Özel Yetenek Sınavı Puanı) %8.1'ini açıklamaktadır sonucu tespit edilmiştir. Elde edilen verilerden öğrencilerin akademik başarısını açıklayan en önemli değişkenin YGSP olduğu, YGSP ve ÖYSP değişkenlerinin birlikte konservatuvar öğrencilerinin akademik başarılarının %17.6'sını açıkladığı sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan benzer çalışmalar; bireyin önceden elde etmiş olduğu akademik başarının sonraki öğrenmeleri olumlu yönde etkilediği sonucunu ortaya çıkarmaktadır (Baş, 2013; Güzeller, 2012).

Uşaklı ve Yapıcı (2000) göre; eğitim kurumlarında öğrencilerin salt bilgiyle dolu ve topluma uyum gösteren kimseler olmaktan ziyade, hızla değişen ve karmaşık hale gelen toplumda, var olan ve olası sorunlarla başa çıkabilecek ve değişen çevresine uyum gösterebilecek kimseler olarak yetişmeleri gerekliliği ortaya çıkmıştır. Buradan hareketle; spor lisesi öğrencilerinin gerek ders başarısı gerekse de sportif başarı olarak gelişim göstermeleri ve okullara bu şartları sağlayarak dahil edilmelerinin önemi büyüktür.

Araştırmaya katılan spor lisesi öğrencilerinin TEOG sınav puanları ile alan ders puan ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmadığı, elde edilen bulgulara göre TEOG sınav düzeyi yüksek olan öğrencilerin alan ders not ortalamalarının sınav düzeyi düşük olanlar ile benzer olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bilindiği gibi öğrencilerin eğitim hayatları boyunca girdikleri sınavlar öğrenme kapasitelerinin belirlenmesi ve gelecekteki performanslarının kestirilmesinde kullanılmaktadır (Karakaya ve Kutlu, 2002). Ancak yapılan bu araştırmada öğrencilerin TEOG sınav puanları ile alan derslerine ilişkin not ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki olmamasının spor liselerine girişte TEOG sınavının düşük etkiye sahip olmasından kaynaklandığı düşünülebilir. Nitekim T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları (2014) tarafından hazırlanan Güzel Sanatlar Liseleri ile Spor Liselerine Öğrenci Alımına ilişkin genelgede yerleştirmeye esas puanın belirlenmesinde TEOG sınav puanının sadece %30'unun alındığı görülmektedir. Bu kapsamda öğrencilerin TEOG puanları ile alan derslerine ilişkin not ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki olmamasının yönerge ile uyumlu bir sonuç olduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan Spor Lisesi öğrencilerinin grup değişkenine göre TEOG sınav puanları ile alan dışı ders ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunduğu, elde edilen bulgulara göre alan dışı ders ortalamalarının TEOG sınav düzeyi yüksek olan öğrenciler lehine

yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonucun ortaya çıkmasının ortaöğretim kurumları ders müfredatında bulunan alan dışı derslerin TEOG ve YGS sınavlarında yer almasından kaynaklandığı düşünülebilir. Literatürde yer alan araştırma bulgularının da bu görüşü desteklediği görülmektedir. Karakaya ve Kutlu (2002) tarafından yapılan çalışmada lise ders müfredatında bulunan alan dışı dersler ile (matematik, Türkçe) öğrencilerin ortaöğretime giriş sınav puanları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Anadolu liselerinde öğrenim gören öğrenciler üzerinde gerçekleştirilen çalışmada öğrencilerin ortaöğretime geçiş sınav puanları ile ders müfredatında bulunan alan dışı (matematik, Türkçe) ders notları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Doğan ve Beşir-Demir (2015) tarafından yapılan diğer bir çalışmada ilköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin TEOG sınav puanları ile İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük ders notları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmış ve öğrencilerin TEOG sınav puanları ile İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük ders notları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada TEOG sınav düzeyi yüksek olan öğrencilerin alan dışı derslerde yüksek düzeye sahip olmalarının diğer bir nedeni olarak, TEOG sınav düzeyi yüksek olan öğrencilerin alan dışı derslere, yetenek sınav puanı yüksek olan öğrencilerin ise alan derslerine önem vermeleri gösterilebilir. Genç ve diğerleri (2013) tarafından yapılan çalışmada da spor lisesi öğrencilerinin genellikle spor alanına yönelik derslere önem verdikleri ve bu derslerde başarılı olmak istedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada yetenek sınav düzeyi yüksek olan öğrenciler ile yetenek sınav düzeyi düşük olan öğrencilerin diploma notları karşılaştırıldığında, diploma notlarının yetenek sınav düzeyi düşük olan öğrencilerin lehine yüksek olduğu bulunmuştur. Buna karşılık genel olarak yetenek sınav puanının diploma notu üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Aksu (2014) tarafından yapılan benzer bir çalışmada da güzel sanatlar liselerinde öğrenim gören öğrencilerin hem alan dışı hem de alan derslerinde başarılı oldukları bulunmuştur.

Yetenek sınav düzeyi düşük olan öğrencilerin diploma notlarının yüksek olmasının temelinde, yetenek sınav puanı düşük olan öğrencilerin sadece alan dışı değil, aynı zamanda alan derslerinde de başarılı olmalarının etkili olduğu düşünülebilir.

Bilindiği gibi YGS öğrencilerin düşünme ve fikir yürütme becerilerini ölçmeyi amaçlayan bir sınavdır. Yetenek sınavlarına başvuruda YGS şartının aranma gerekçesinin temelinde verilecek eğitime uygun hazır bulunuş düzeyine sahip olan öğrencilerin seçilebilmesi amaçlanmaktadır (Değirmencioğlu, 2012). Araştırmaya katılan grup değişkenine göre yetenek sınav puanları ile YGS sınav puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmadığı, elde edilen bulgulara göre yetenek sınav düzeyi yüksek olan öğrenciler ile düşük olan öğrencilerin benzer olduğu, yetenek sınavı ile YGS sınavı arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonucun ortaya çıkmasının, spor lisesi öğrencilerinin yetenek sınavı ile eğitime başlamalarının, yetenek sınavlarında da öğrencilerin akademik başarılarını ölçen uygulamalardan ziyade sportif yeteneklerini ölçmeyi amaçlayan uygulamalara yer verilmesinden kaynaklandığı düşünülebilir. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları (2014) tarafından hazırlanan Güzel Sanatlar Liseleri ile Spor Liselerine Öğrenci Alınmasına ilişkin genelgede, yerleştirmeye esas puanın %70'inin sportif beceri testine ait olmasının da bu sonucu desteklediği görülmektedir. Bunun yanında spor lisesi öğrencilerinin YGS sınavına yönelik dersleri yeterli düzeyde önemsememelerinin de bu sonucun ortaya çıkmasında etkili olduğu düşünülebilir. Genç ve diğerleri (2013) tarafından yapılan çalışmada, spor lisesi öğrencilerinin sayısal derslere yönelik yaklaşımlarının incelenmesi

amaçlanmış, araştırmanın sonunda öğrencilerin sayısal derslerin zor olduğunu düşündükleri, buna paralel olarak sayısal derslere yeterince önem vermedikleri tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan Spor Lisesi öğrencilerin yetenek sınav puanları ile alan ders notları arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunduğu, elde edilen bulgulara göre yetenek sınav düzeyi düşük olan öğrencilerin alan ders notlarının yüksek olduğu, yetenek sınavı ile alan ders notları arasında negatif yönde düşük düzeyde bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Günbayı ve Tokel (2014) tarafından mesleki ve teknik eğitim veren liselerde öğrenim gören öğrenciler üzerinde yapılan benzer bir araştırmada; öğretmen, yönetici ve öğrenci görüşlerine göre öğrencilerin “alanı sevme” düzeylerinin akademik başarıyı etkileyen bir unsur olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmaya katılan Spor Lisesi öğrencilerin yetenek sınav puanları ile alan dışı ders not ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunduğu elde edilen bulgulara göre yetenek sınav düzeyi düşük olan öğrencilerin alan dışı ders notlarının yüksek olduğu, ayrıca yetenek sınavı ile alan dışı ders notları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen bu bulgulara göre yetenek sınav başarısının alan dışı ders başarısı üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olmadığı söylenebilir.

Araştırmaya katılan Spor Lisesi öğrencilerin yetenek sınav puanları ile TEOG puanları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonucun ortaya çıkmasının da yetenek sınavlarının içerik olarak öğrencilerin fiziksel performanslarını, TEOG sınavının ise akademik başarı düzeylerini ölçmeye yönelik bir sınav olmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Sonuç ve Öneriler

Sonuç olarak; spor lisesi öğrencilerinin TEOG sınavından ve yetenek sınavından almış oldukları puanlarla diploma notları, alan ve alan dışı ders notları, YGS puanları grup değişkenine göre karşılaştırılmış ve ilişkilendirilmiştir. Elde edilen verilere göre; spor lisesi öğrencilerinin öğrenim sürecini ve sonrasını akademik başarı anlamında TEOG sınavı etkilerken, yetenek sınavı etkilememektedir. Buradan hareketle; sportif yeteneğin gerekliliğinin yanında gerek okulda ki başarının gerekse de okul sonrası bir üst öğrenime devam etmedeki başarının sağlanabilmesi için spor liselerine giriş sınavlarında akademik başarı kriter etkisinin artırılma gerçeğinin büyük önem taşıdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışma sonuçlarına ilişkin öneriler:

Milli Eğitim Bakanlığı ile yapılacak ortak proje ile bu ve benzeri araştırmalar tüm spor liselerinde uygulanarak daha net sonuçlar elde edilebilir. Araştırma sonuçları spor liseleri ile paylaşılarak öğrencilerin akademik başarı farkındalıkları artırılabilir. Sportif yeteneğin gerekliliğinin yanında gerek okuldaki başarının gerekse de okul sonrası bir üst öğrenime devam etmedeki başarının sağlanabilmesi için spor liselerine giriş sınavlarında akademik başarı kriter etkisinin artırılması önerilebilir. Araştırma sonuçları spor lisesi öğrencilerinin spor lisesi öncesi akademik başarılarını gösteren TEOG puanları ile mezuniyet sonrası akademik başarılarını gösteren YGS puanları arasında pozitif yönde ilişki olması, spor lisesi öğrencilerinin akademik başarılarına doğrudan etki eden alan dışı derslerin verimliliğini artırılmasına yönelik çalışmalar yapılması önerilebilir. Spor lisesine giriş kriterini belirleyen yetenek sınavı içeriğinin sportif yeteneğe dayalı olmasına rağmen; yetenek sınavı ile spor lisesindeki sportif yeteneğe bağlı alan ders notları arasında negatif yönde ilişki bulunması, alan ders notları ile okul öncesi akademik başarılarını gösteren TEOG puanları arasında pozitif yönde ilişki bulunması, yetenek sınav içeriğinin yeniden düzenlenmesine dair çalışmalar yapılması önerilebilir. Spor lisesi

öğrencilerinin spor lisesi öncesi, öğrenim süreci ve mezuniyet sonrası akademik başarılarının diğer ortaöğretim kurumları akademik başarıları karşılaştırmalı analizleri yapılarak, spor liselerinin bir üst öğrenime öğrenci yetiştirmede yeterliliklerini belirlemeye yönelik çalışmalar yapılması önerilebilir.

Aksu C (2014). Güzel sanatlar liseleri müzik bölümlerine başvuran öğrenci sayılarının incelenmesi: Karamsar bir tablo. *İdil Dergisi*, 3(13), 87-100.

Ayaydın A (2011). Güzel sanatlar ve spor liselerinde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri: öğretmenlerin görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(16), 435-453.

Aykaç N, Kabaran H, Atar E, Bilgin H (2014). Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume Dergisi. Sayı:2 Sayfa:335-348.

Baş G (2013). İlköğretim İngilizce dersi akademik ortalamaları ile seviye belirleme sınavı İngilizce alt testi sonuçları arasındaki ilişkinin yapısal eşitlik modeli ile incelenmesi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(2), 55- 76.

Büyüköztürk Ş, Çakmak E, Akgün Ö, Karadeniz Ş, Demirel F (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (1. Baskı). Ankara: Pegem Akademi

Çakıcı D (2010). *Spor lisesi ve genel lise 9. ve 10. sınıf öğrencilerinin sosyal yetkinlik beklentisi ve özsaygı düzeylerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Mersin: Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Değirmencioğlu L (2012). Müzik bölümü öğrencilerinin mezun olduğu lise türü ve ÖSS puanlarının temel müzik kuramları dersindeki başarı durumuna etkisi. *Erciyes İletişim Dergisi*, 2(3), 40-56.

Doğan E, Beşir Demir S (2015). Examination of the relation between TEOG score and school success in terms of various variables. *Journal of Education and Training Studies*, 3(5), 113-121.

Genç E, Batmaz HÇ, Coşkun Z, Pala R, Çınar V, Biçer SY (2013). Güzel sanatlar ve spor lisesi, spor bölümü öğrencilerinin sayısal derslere karşı tutumları (Elazığ örneği). *International Journal of Social Science*, 6(3), 1163-1177.

Günbayı İ, Tokel A (2015). Teknik ve meslek liselerinde meslek derslerinin etkililiğine ilişkin yönetici, öğretmen ve öğrenci görüşleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(4), 59-73.

Güzeller CO (2012). İlköğretim fen ve teknoloji dersi akademik ortalamaları ile seviye belirleme sınavı fen bilimleri alt testi puanları arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 12(1), 201-214.

Harmandar İH (2004). *Beden eğitimi ve sporda özel öğretim yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Karadeniz CB (2013). Öğretmenlerin 4+ 4+ 4 zorunlu eğitim sistemine ilişkin görüşleri. *Eğitim Bilim Toplum*, 10(40), 34-53.

Karakaya İ, Kutlu Ö (2002). Ortaöğretim kurumları öğrenci seçme ve yerleştirme sınavının yordama geçerliğine ilişkin bir araştırma. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 1(2), 235-247.

Karapınar Y (2007). Spor liselerinde öğrenim gören öğrencilerin okula giriş nedenleri ve mesleki beklentilerinin araştırılması. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Karasar N (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Nobel Akademik Yayıncılık: Ankara.

Kömürcü İ (2018). Devlet konservatuvarlarına öğrenci seçme sınavında esas alınan puanların akademik başarı üzerindeki yordama geçerliği. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/ Journal of Higher Education and Science*, 8(2), 298-304. <https://doi.org/10.5961/jhes.2018.272>.

McGinnis M (1984). Admission Predictors for Pre-Physical Therapy Majors. *Physical Therapy*, 64(1), 55-58.

MEB (2009). *Milli eğitim bakanlığı spor liseleri yönetmeliği*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.

Nartgün Ş, Çakır M (2014). Lise öğrencilerinin akademik başarılarının akademik güdülenme ve akademik erteleme eğilimleri açısından incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 379-391.

Shen H, Comrey AL (1997). Predicting Medical Students' Academic Performances by their Cognitive Abilities and Personality Characteristics. *Academic Medicine*, 72, 781–786.

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü (2014). *Güzel sanatlar liseleri ile spor liselerine öğrenci alınmasına ilişkin genelge*. https://ogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2014_06/03032915_gzelsanatlarliserelvesporliserre ncalimi.pdf Erişim tarihi: 05.12.2016.